ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

FACTORS AFFECTING HOUSEHOLD BEHAVIOR

CAUSING DEBT ISSUES IN CHONBURI PROVINCE

พิชามญชุ์ งามธรรมชาติ
สาขาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ

Pichamon Ngamthammachat
E-mail : pcmntmc1309@gmail.com
Department of Finance and Banking, Faculty of Business Administration,
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน ที่มีผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบแบบ t-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และหากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD และใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า บุคคลที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรีไม่ต่างกัน และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า บุคคลที่มีอายุ อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน จะมีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำ

ให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน นอกจากนี้ปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน ประกอบด้วย ด้านประเภทแหล่งเงินกู้ ด้านประเภทของสินเชื่อที่กู้ยืม และด้านวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้ มีอิทธิพลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี และ ปัจจัยด้านบริโภคนิยม และปัจจัยด้านสังคม มีอิทธิพลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

คำสำคัญ : หนี้ครัวเรือน; พฤติกรรมของครัวเรือน

ABSTRACT

The purposes of this research are as follows: 1) to study factors affecting household behavior causing debt issues in Chonburi Province, 2) to study factors affecting household behavior causing debt issues in Chonburi Province classified by demographic factors, and 3) to study factors of debt incurrence that affects household behavior factors causing debt issues in Chonburi Province.

The sampling group used in this research was 400 individuals living in Amphur Muang, Chonburi Province by using a questionnaire as a survey tool for collecting data. The collected data were analyzed in term of frequency, percentage, mean and standard deviation. In addition, the hypothesis testing was tested with t-test and one-way ANOVA statistics and if the differences were found, they would be analyzed in pair by LSD method and multiple regression.

Results of the hypothesis testing found that differences in gender, status, education level, incomes and the difference in average of monthly expenses would not result in the differences of factors affecting household behavior causing debt issues in Chonburi Province. However, differences in ages, profession and the number of household members would result in the differences of factors affecting household behavior causing debt issues in Chonburi Province.

Furthermore, factors of debt incurrence including the type of source of loans, the type of loans, and the purpose of debt incurrence did affect factors affecting household behavior causing debt issues in Chonburi Province and consumerism factor and social factor did have an influence on the factors affecting household behavior causing debt issues in Chonburi Province.

Keywords : Household debts; Household behavior

บทนำ

"หนี้ครัวเรือน" หมายถึง เงินที่สถาบันการเงินให้กู้ยืมแก่บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ภายในประเทศ โดยบุคคลธรรมดานั้นอาจนำเงินที่กู้ยืมไปใช้จ่ายต่าง ๆ หรือเพื่อประกอบธุรกิจ ซึ่งหนี้ครัวเรือนเป็นปัญหาที่พบบ่อยในสังคมไทย โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ช่วงที่ประสบปัญหาการว่างงานหรือรายรับลดลง ข้อมูลหนี้ครัวเรือนครอบคลุมเฉพาะเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน 2 กลุ่มที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเก็บข้อมูลได้ กลุ่มแรก คือ สถาบันการเงินที่รับฝากเงิน ซึ่งประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ และสถาบันรับฝากเงินอื่น ๆ กลุ่มที่สอง คือ สถาบันการเงินอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธนาคาร (non-bank) ได้แก่ บริษัทบัตรเครดิต สินเชื่อเช่าซื้อ และสินเชื่อส่วนบุคคล บริษัทประกันภัยและประกันชีวิต บริษัทหลักทรัพย์ ธุรกิจบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน โรงรับจำนำ และสถาบันการเงินอื่น ๆ ทั้งนี้ หนี้ครัวเรือนไม่รวมถึงหนี้นอกระบบ

ปัจจัยที่ส่งผลให้หนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นนั้นมาจากการที่หนี้ส่วนใหญ่ของคนไทยเป็นสินเชื่อที่อาจไม่สร้างรายได้ (non-productive loan) โดยร้อยละ 69 ของบัญชีหนี้ครัวเรือนทั้งหมดเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต (ข้อมูล ณ ไตรมาส 3 ปี 2565) ซึ่งมักเป็นหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ใช้แล้วหมดไป ไม่ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นในอนาคต และยังมีระยะผ่อนสั้นแต่ดอกเบี้ยสูง ทำให้มีภาระผ่อนต่อเดือนที่สูง ต่างจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ถึงแม้จะมีสัดส่วนยอดหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ที่สูงใกล้เคียงกับไทย แต่ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่สามารถสร้างรายได้หรือความมั่นคงได้ นอกจากนี้ หนี้ส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มผู้กู้ที่มีปัญหาด้านความสามารถในการชำระหนี้ ปัจจุบันคนไทยกว่า 5.8 ล้านคนกำลังมีหนี้เสีย (ซึ่งคิดเป็น 1 ใน 5 ของคนไทยที่เป็นหนี้) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อส่วนบุคคล (ข้อมูล ณ ไตรมาส 3 ปี 2565) โดยกลุ่มวัยเริ่มทำงานมีสัดส่วนการใช้สินเชื่อที่อาจไม่สร้างรายได้สูงที่สุดและมีสัดส่วนผู้กู้ที่มีหนี้เสียสูงที่สุดด้วยถึง 1 ใน 4 ทั้งนี้ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเป็นสองกลุ่มที่มีสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ (debt service ratio : DSR) สูงที่สุด สุ่มเสี่ยงที่จะไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้เพียงดอกเบี้ยหรืออาจชำระได้เพียงบางส่วน จึงทำให้มีโอกาสน้อยที่จะหลุดพ้นจากปัญหาได้

หนี้ครัวเรือน ณ สิ้นไตรมาส 3/2565 พบว่า หนี้ครัวเรือนมีจำนวน 14.90 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 86.8 ต่อ GDP ชะลอตัวลงจากปี 2564 ซึ่งมีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 90.1 ซึ่งสะท้อนถึงการชะลอการบริโภคของประชาชน อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 89.7 จะพบว่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากผลสำรวจสถานภาพหนี้ครัวเรือน ปี 2565 จากประชาชน 1,350 ตัวอย่าง พบว่า มีจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 501,711 บาท สูงสุดตั้งแต่เคยมีการสำรวจภาวะหนี้ภาคครัวเรือนไทย สาเหตุของ

การเป็นหนี้มาจากค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ตลอดจนการผ่อนสินค้ามากเกินไป รวมทั้งการขาดรายได้จากการออกจากงาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี ซึ่งจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลในครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว เพื่อแสดงให้เห็นว่าการจำแนกตามปัจจัยต่างๆ มีความแตกต่างกันหรือไม่ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย และจำนวนสมาชิกในครอบครัว
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน ที่มีผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

ขอบเขตงานวิจัย

วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ

1.ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

2.ปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน ได้แก่ ด้านประเภทแหล่งเงินกู้ ด้านประเภทของสินเชื่อที่กู้ยืม และด้านวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้

2.2 ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน ในจังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบริโภคนิยม และ ปัจจัยด้านสังคม

3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

3.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี จำนวน 347,728 คน (ข้อมูลอำเภอในจังหวัดชลบุรี (31 ธันวาคม พ.ศ. 2566))

3.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน

3.3 ขอบเขตระยะเวลา ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2567

กรอบแนวความคิด

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

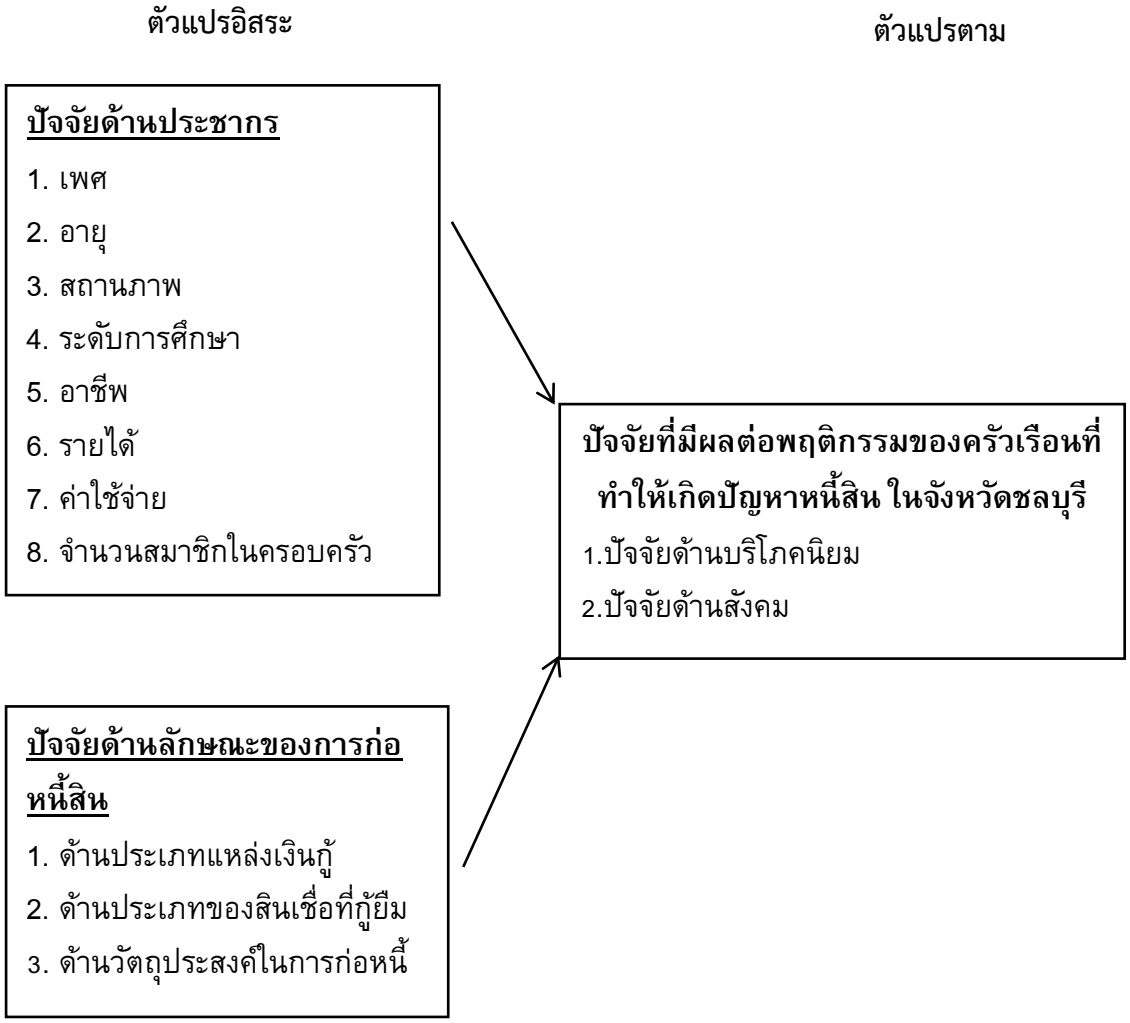

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

3. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สินที่มีผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

สุกฤตา สงวนพันธ์ (2558) กล่าวว่า หนี้ครัวเรือน หมายถึง เงินให้กู้ยืมที่สถาบันการเงินให้แก่บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งบุคคลธรรมดาอาจนำเงินที่กู้ยืมไปใช้เพื่อการจับจ่ายใช้สอยต่าง ๆ หรือเพื่อประกอบธุรกิจ โดยข้อมูลหนี้ครัวเรือนจะครอบคลุมเฉพาะเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเก็บข้อมูล ดังนั้น หนี้ครัวเรือนในที่นี้จึงไม่รวมหนี้นอกระบบ ทั้งนี้สถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทบัตรเครดิต ลิสซิ่ง และสินเชื่อส่วนบุคคล และอื่น ๆ เช่น บริษัทประกันภัยและประกันชีวิต บริษัทหลักทรัพย์ โรงรับจำนำ เป็นต้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555 : หน้า 16 อ้างถึงใน John Maynard Keynes,1936) ทฤษฎีความต้องการถือเงินของจอร์น เมนาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) มีรากฐานมาจากทฤษฎีความต้องการถือเงินของมาร์แชลล์ ในเรื่องปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงิน (cash balance quantityof money) ที่มีความเห็นว่าบุคคลจะถือเงินจำนวนหนึ่งเพื่อความสะดวกในการใช้จ่าย และเพื่อมิให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่อง แต่ตามแนวความคิดของเคนส์นั้นเห็นว่า เงินมิได้มีบทบาทเพียงตัวกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น แต่เงินยังเป็นสินทรัพย์ (asset) ประเภทหนึ่งซึ่ง ได้แก่ หุ้นกู้ หรือพันธบัตร การที่ประชาชนจะเลือกการถือเงินกับการถือพันธ์บัตรนั้นมีปัจจัยที่สำคัญในการกำหนด นั่นคือ ระดับรายได้ และอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าความต้องการถือเงินของประชาชนจะน้อย เพราะประชาชนจะเลือกถือหลักทรัพย์มากกว่า หรือในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำลงความต้องการถือเงินของประชาชนจะมากขึ้น เพราะประชาชนจะเลือกที่จะถือหลักทรัพย์น้อยลง นอกจากนี้เคนส์ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่บุคคลต้องการถือเงินได้ 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (Transaction Motive) ความต้องการถือเงินเพื่อกรณีฉุกเฉิน (PrecautionaryMotive) และความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (Speculative) ตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชญา ยถาภูธานนท์ (2560) บทความเรื่อง วินัยทางการเงิน สร้างได้จริงหรือ พบว่า ในปัจจุบันคนวัยทำงานที่มีอายุ 29 ปี เป็นกลุ่มที่มีการค้างชำระหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันเป็นจำนวนมากที่สุด อันเป็นผลมาจากคนกลุ่มนี้ไม่กลัวการเป็นหนี้ เนื่องจากคิดว่าตัวเองยังมีเวลาในการหารายได้อีกนานที่จะนำเงินมาชำระหนี้ ทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยโดยขาดความระมัดระวังไม่ได้คำนึงถึงความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นต่อรายได้และความสามารถในการจ่ายหนี้ของตนเอง ผลที่ตามมา คือ อาจมีภาระหนี้สินเป็นหนี้เสีย มีประวัติค้างชำระหนี้ ถูกคิดดอกเบี้ยและค่าปรับในอัตราสูง ถูกติดตามทวงถามหนี้และดำเนินการทางกฎหมาย เป็นต้น การสร้าง “วินัยทางการเงิน” เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดการชีวิตให้เป็นระบบ โดยการวางแผนการเงินที่ดี คิดอย่างรอบคอบก่อนใช้จ่าย จัดสรรรายได้สำหรับค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นชำระหนี้ให้ตรงกำหนดเพื่อไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ย ออมเงินไว้ใช้สำหรับรายจ่ายก้อนโตหรือเพื่อลงทุนหาผลตอบแทน เครื่องมือหนึ่งที่ใช้จ่ายง่ายและได้ผลดีในทุกยุคทุกสมัย คือ การจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันและจัดสรุปการใช้จ่ายเมื่อสิ้นเดือน เพื่อให้เห็นภาพของรายได้ว่ามาจากที่ใดบ้าง รายจ่ายหมดไปกับเรื่องใดบ้าง จำเป็นหรือไม่ วินัยทางการเงินที่ดีสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกวัยและเริ่มได้ทันทีเพื่อสร้างอนาคตที่สดใสและมั่นคง การสร้างวินัยทางการเงินที่ดีอาศัยความอดทนและความตั้งใจอย่างยิ่งยวด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินไม่ใช่เรื่องง่ายที่เกิดขึ้นได้ในช่วงข้ามคืน การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน รวมทั้งวางแผนการเก็บออมและการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับความสามารถในการหารายได้ เป้าหมายที่ชัดเจนจะเป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนให้มุ่งมั่นในการปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินและอิสรภาพทางการเงินที่ไม่มีภาระหนี้สินในที่สุด

บทบรรณาธิการ กรุงเทพธุรกิจ (2560) บทความเรื่อง ปัญหาหนี้ครัวเรือน ต้องแก้ทั้งระบบ “การลงนามแก้หนี้ไร้หลักประกันหรือหนี้เสีย ที่เกิดจากบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล” โดยการจัดตั้งคลินิกแก้หนี้ ที่มีธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นแม่งานโดยดึง 16 สถาบันการเงินมาลงนามความร่วมมือ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากหากให้แต่ละธนาคารพาณิชย์มาจัดการหรือทวงถามหนี้เอง อาจจะทำให้เกิดความวุ่นวาย และที่สำคัญลูกหนี้ก็อาจจะไม่มีศักยภาพเพียงพอในการชำระหนี้หากยังคิดอัตราดอกเบี้ยผิดนัดที่ระดับ 20-25% ข้อมูลที่เป็นสถิติของบริษัทข้อมูลแห่งชาติ หรือ เครดิตบูโร พบว่ากลุ่มคน Gen-Y หรือ กลุ่มคนวัยเริ่มต้นทำงานใหม่อายุต่ำ 30 ปี เป็นกลุ่มคนที่มีแนวโน้มเป็นหนี้บัตรเครดิตและใช้สินเชื่อส่วนบุคคลมากขึ้น รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะเป็นหนี้เสียเร็วขึ้นด้วย ซึ่งแนวโน้มนี้ถือว่าน่าเป็นห่วง เพราะกลุ่มคนวัยนี้อาจมีการยับยั้งชั่งใจน้อยในการจับจ่ายใช้สอย รวมทั้งยังพบด้วยว่า คนไทยที่มีหนี้เสียหรือมีหนี้ค้างชำระมากกว่า 90 วัน เป็นกลุ่มอายุ 29-30 ปี มีอัตราส่วนถึง 1 ใน 5 ซึ่งไม่นับรวมหนี้นอกระบบ หนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ หนี้กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งมีอัตรา

การผิดนัดชำระหนี้สูงเช่นกัน โดยค่าเฉลี่ยหนี้ต่อคนได้เพิ่มขึ้นจาก 7 หมื่นบาทในปี 2553 เป็น 1.5 แสนบาท ในปี 2559 การเปิดคลินิกแก้หนี้ เชื่อว่าจะมีส่วนช่วยแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน การแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในระบบสถาบันการเงิน หากภาครัฐทำคู่ขนานไปกับการจัดการหนี้นอกระบบ ก็เชื่อว่าจะช่วยทำให้ปัญหาหนี้ได้รับการแก้ไขอย่างบูรณาการ รวมทั้งการเร่งแก้ปัญหาหนี้ส่วนบุคคล ยังเป็นการช่วยทำให้หนี้เหล่านี้ได้รับการแก้ไขก่อนที่หนี้ส่วนนี้จะไหลออกไปเป็นหนี้นอกระบบ หากว่าลูกหนี้เหล่านี้ไม่ได้รับการเยียวยาและแก้ไข หรือไร้ทางออกต่อการแก้ปัญหาอาจทำให้ต้องหันไปพึ่งหนี้นอกระบบก็เป็นได้ ปัญหาหนึ่งของหนี้สินครัวเรือนที่มักจะวนกลับมาอยู่เสมอๆ เป็นเพราะสถานการณ์เศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้า ทำให้กำลังซื้อของคนลดลง โดยเฉพาะประชาชนที่มีรายได้น้อย ที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม แม้แต่มนุษย์เงินเดือนหรือผู้มีรายได้ประจำก็เริ่มไม่มั่นใจในรายได้ โดยการแก้ไขปัญหาหนี้เสียที่เกิดจากสินเชื่อบัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคลครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำหรือควบคุมตัวแปรใดๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross sectional studies) คือ เป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียวโดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือบุคคลที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เลือกแบบไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก จากกลุ่มบุคคลที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่มีพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน ที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของทาโร ยามาเน่ YAMANE (กัลยา,2550) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ 0.05 ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบบปลายปิด โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากร ประกอบไปด้วย เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สินที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน ในจังหวัดชลบุรี ประกอบไปด้วย 1) ด้านประเภทแหล่งเงินกู้ 2) ด้านประเภทของสินเชื่อที่กู้ยืม 3) ด้านวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้ มีคำถามทั้งหมด 14 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยด้านบริโภคนิยม 2) ปัจจัยด้านสังคม มีคำถามทั้งหมด 7 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยการจัดทำและแจกแบบสอบถามทางออนไลน์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง บุคคลที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 ชุด จากนั้น นำข้อมูลที่ได้เข้าสู่ขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้อธิบายผลการศึกษาปัจจัย ดังต่อไปนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และ จำนวนสมาชิกในครอบครัว

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่ระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้อธิบายผลการศึกษาปัจจัย ดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร ด้านเพศ โดยใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 เพื่อศึกษาการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของพนักงานบริษัทเอกชนในภาคตะวันออก จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และ จำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี โดยรวมมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับได้แก่ ปัจจัยด้านบริโภคนิยม และปัจจัยด้านสังคมตามลำดับ

2. ผลเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 บุคคลที่พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่มีบุคคลที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกันทำให้มีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรีไม่ต่างกัน

2.2 บุคคลที่พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุ อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรีสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน ประกอบด้วย ด้านประเภทแหล่งเงินกู้ ด้านประเภทของสินเชื่อที่กู้ยืม และด้านวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้ มีอิทธิพลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านบริโภคนิยม และด้านสังคม ผู้วิจัยพบว่าบุคคลในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 – 5 คน สอดคล้องกับ วิชญา ยถาภูธานนท์ (2560) กล่าวว่า พฤติกรรมของคนในยุคปัจจุบันไม่กลัวการเป็นหนี้เนื่องจากคิดว่าตัวเองยังมีเวลาในการหารายได้อีกนานที่จะนำเงินมาชำระหนี้ ทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยโดยขาดความระมัดระวังไม่ได้คำนึงถึงความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นต่อรายได้และความสามารถในการจ่ายหนี้ของตนเอง ผลที่ตามมา คือ อาจมีภาระหนี้สินเป็นหนี้เสีย

มีประวัติค้างชำระหนี้ ถูกคิดดอกเบี้ยและค่าปรับในอัตราสูง ถูกติดตามทวงถามหนี้และดำเนินการทางกฎหมาย เป็นต้น

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร

บุคคลที่มีเพศ อายุ อาชีพต่างกัน จะมีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรีไม่ต่างกัน มีความสอดคล้องกับคณะศึกษาหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง รุ่นที่ 29 สถาบันวิทยาการตลาดทุน (2562) ที่กล่าวถึงกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุไม่มากจะไม่มีการวางแผนการเงินในระยะยาว เน้นเป้าหมายการออมในระยะสั้น โดยต้องการผลตอบแทนสูงที่มีความเสี่ยงต่ำ เป็นพฤติกรรมที่ต้องการเห็นผลตอบแทนทันที นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เผยว่าคนไทยเป็นหนี้เร็ว เป็นหนี้นาน และเป็นหนี้มากโดยเฉพาะกลุ่มเจนเนอเรชั่น Y และกลุ่มเจนเนอเรชั่น Z ที่มีการก่อหนี้สูงที่สุด โดยไม่มีการแยกเพศและอาชีพ เพราะใช้เงินเกินตัวความไม่มีวินัย ไม่มีความรู้เรื่องการบริหารจัดการเงิน ไม่ได้วางแผนทางการเงิน มีการออมเงินในระดับต่ำ

บุคคลที่มีรายได้ และค่าใช้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรีไม่ต่างกัน กนกกานต์ ด่านสว่างกูล (2561) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อหนี้ของคนเริ่มต้นทำงาน พบว่า ประชากรของคนเริ่มต้นทำงานที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ทำให้การก่อหนี้โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการใช้จ่ายเพื่ออุปโภค บริโภคของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายได้จริง กล่าวคือ บุคคลจะมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เมื่อมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น ในทาง กลับกันหากบุคคลมีรายได้สุทธิน้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการบริโคภ บุคคลนั้นจะต้องจัดหาเงินอื่นเพิ่ม เช่น การกู้ยืมเพื่อให้มีเงินเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค (ฉวีวรรณ กาบขาว และธีรศักดิ์ ทรัพย์วโรบล, 2561) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ภาวะหนี้สินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยของประเทศไทย (ธนาคารออมสิน, 2559) ซึ่งพบว่า ครัวเรือนกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่มีภาระหนี้ส่วนใหญ่ยังคงยากจนและมีภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสะท้อนจากการเติบโตของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและรายได้เหลือจ่ายต่อเดือนมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้เพิ่มขึ้นรายได้ยังคงไม่เพียงพอกับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้

3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน มีอิทธิพลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี

ปัจจัยด้านประเภทแหล่งเงินกู้ ปัจจัยด้านประเภทของสินเชื่อที่กู้ยืม และปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้มีอิทธิพลต่อการปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการก่อหนี้มีหลายช่องทางในการก่อหนี้

และมีหลายเหตุผลที่ทำให้เกิดหนี้ได้โดยง่าย ทำให้ปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดหนี้ครัวเรือนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจต่อหนี้ครัวเรือนในประเทศไทย (นาถระพี ฟองประไพ, 2557) โดยพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ จำนวนประชากร ดัชนีค่าจ้างแรงงาน มีความสัมพันธ์กับระดับหนี้ครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และมีวิวัฒนาการของการธุรกรรมทางการเงินที่ง่ายขึ้นตามระบบเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้น ยังผลให้ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเงินที่ขาดความรอบคอบและไม่รู้เท่าทัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่เป็นสถิติของบริษัทข้อมูลแห่งชาติ (เครดิตบูโร) ที่พบว่า กลุ่มคน Gen-Y หรือ กลุ่มคนวัยเริ่มต้นทำงานใหม่อายุต่ำกว่า 30 ปี เป็นกลุ่มคนที่มีแนวโน้มเป็นหนี้บัตรเครดิตและใช้สินเชื่อส่วนบุคคลมากขึ้นรวมทั้งมีแนวโน้มที่จะเป็นหนี้เสียเร็วขึ้นด้วย

ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยฉบับนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรา ชื่นโชคสันต์ และคนอื่น(2562) ที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงปัญหาการเงินของครัวเรือนไทย ในเรื่องของพฤติกรรมการใช้จ่าย เช่นการซื้อสินค้าออนไลน์ และการเล่นโซเชียลมีเดียมากจนเกินไป มักจะนำไปสู่การใช้จ่ายที่มากกว่าปกติ และหากยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายก็ยังคงมีปัญหาทางการเงินอยู่

ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยฉบับนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวรางคณา บัวล้อม (2558) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปโภคบริโภค พฤติกรรมการใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย พฤติกรรมการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยและเครื่องอำนวยความสะดวก รวมถึงเครื่องประดับต่าง ๆ และพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนในด้านประกัน กองทุน ธุรกิจเสริม ซึ่งสรุปว่าการมีหนี้ในปริมาณที่ต่างกัน ส่งผลต่อการใช้หนี้ในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยฉบับนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ มานารัตน์ และกาญจนา โชคถาวร (2564) ที่พบว่า กลุ่มเจนเนอเรชั่น Y มีระดับการก่อหนี้สูงมากกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่น ๆ นิยมที่จะแก้ปัญหาหนี้โดยการย้ายแหล่งเงินกู้ ไม่นิยมออมเงิน ถึงแม้จะมีความรู้และเข้าใจการใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน

4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน ในจังหวัดชลบุรีปัจจัยด้านบริโภคนิยม และปัจจัยด้านสังคม มีอิทธิพลต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน ในจังหวัดชลบุรี

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาคารออมสิน (2559) ได้ศึกษาบทความวิจัย เรื่อง ภาวะหนี้สินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ภาวะหนี้สิน และสถานการณ์ทางการเงินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของภาระหนี้สินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย เพื่อศึกษารูปแบบการเป็นหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย และเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาภาระหนี้สินและ

ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย จากผลการศึกษาด้านสถานการณ์ภาระหนี้สินและสถานะทางการเงินของครัวเรือนกลุ่มผู้มีรายได้น้อยข้างต้น กล่าวว่าด้านพฤติกรรมการบริโภค เนื่องจากค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และจากสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการปลูกฝังค่านิยมด้านวัตถุมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการบริโภค รวมถึงการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทำให้เกิดความต้องการจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นและท้ายสุดก็อาจจะทำให้ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็น

มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์มณี การินทร์ (2565) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้ครัวเรือนในสถานการณ์ช่วง โควิด-19 ของเกษตรกรในเขตตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านบริโภคนิยม ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้ครัวเรือนของเกษตรกร

มีความสอดคล้องกับ ชนาภิวัฒน์ ขันทะและสุภาค์พรรณ ตั้งตรงไพโรจน์ (2564) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นปัจจัย ที่ส่งผลต่อภาระหนี้ครัวเรือน โดยคำว่า "ของมันต้องมี" ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินภา โภคาพานิชย์ และสัญญา เคณาภูมิ (2560) กล่าวว่า ปัจจัยด้านบริโภคนิยมมีอิทธิพลต่อภาระหนี้สิน และมีข้อเสนอแนะว่าไม่ควรบริโภคสินค้าที่มีราคาแพงเกินกว่าฐานะ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยะ หาญพิชัย (2563) กล่าวว่า ปัจจัยทางสังคมเป็นปัจจัยสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดหนี้สินครัวเรือนของเกษตรกร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวรรณ ทองประจวบโชค และคณะ (2565) กล่าวว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรมากที่สุดในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของครัวเรือนที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในจังหวัดชลบุรียังคงมีกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจง อาจจะต้องเพิ่มยกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้เกิดปัญหาของหนี้ครัวเรือน

2.เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ควรเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่ไปกับการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดภาระหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

3. ในส่วนของปัจจัยด้านลักษณะของการก่อหนี้สิน คนส่วนมากได้ให้คนสำคัญกับสถาบันทางการเงินของรัฐบาล และสถาบันทางการเงินของเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุน และส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน ควรควบคุมและสกัดกั้นหนี้นอกระบบ เพื่อป้องกันการก่อหนี้ที่เกินตัวของประชาชน

4. ประชาชนควรวางแผนทางการเงินโดยการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสามารถควบคุม หรือตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปได้ และหากประชาชนสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปได้แล้ว ก็จะทำให้ประชาชนมีเงินเหลือมากพอที่จะนำมาเก็บออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มคำถามในแบบสอบถามในเรื่องของการมีความรู้ในเรื่องการวางแผนและการบริหารจัดการเงิน เช่น การมีความรู้ด้านการบริหารจัดการเงินขั้นพื้นฐาน การมีความรู้ในเรื่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผนการเงิน อาทิเช่น การจัดทำงบดุลส่วนบุคคล การจดบันทึกบัญชีรายรับ - จ่าย การเขียนงบประมาณครอบครัว การตั้งเป้าหมายชีวิตในเรื่องของการออมและการลงทุน เพื่อจะสามารถนำมาวิเคราะห์ผลที่จะสามารถเชื่อมโยงไปกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สินและควรดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย โดยการสัมภาษณ์แต่ละบุคคล หรือสัมภาษณ์กลุ่มและเพิ่มคำถามในเรื่องของการก่อหนี้แต่ละบุคคลให้ละเอียดมากขึ้นเพื่อนำผลวิเคราะห์ได้แม่นยำมากขึ้น

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มปัจจัยด้านเทคโนโลยี เพื่อที่ผลการศึกษาอาจนำไปสู่การช่วยเหลือประชาชน และเป็นแนวทางในการวางแผนให้แก่องค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. อิทธิพลทางจิตวิทยามีผลต่อการตัดสินใจที่จะใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคมากที่สุด อีกช่องทางการตลาด ที่มีความหลากหลายสามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายภาครัฐควรปลูกฝังเยาวชนให้รู้จักยับยั้งชั่งใจในการตัดสินใจที่จะอุปโภคหรือบริโภคและอดทนต่อสิ่งเร้า

4. มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องการไม่เป็นหนี้ หรือการไม่ก่อหนี้ในวัยเริ่มต้นของการทำงานแนวคิดทัศนคติซึ่งอาจเป็นรูปแบบสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ หรือกลุ่ม Generation Y ซึ่งต้องการใช้ชีวิตเรียบง่ายไม่ติดกับดักวัตถุนิยม การวิจัยในประเด็นเหล่านี้อาจเป็นประโยชน์ต่อแนวคิดและทัศนคติของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการใช้ชีวิตอย่างเข้าใจและมีคุณค่าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สุกฤตา สงวนพันธ์ (2558) : บทบาทในการจัดการหนี้ครัวเรือนนอกระบบ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555) : หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเป็นรายจังหวัด , กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

วิชญา ยถาภูธานนท์ (2560) : บทความเรื่อง วินัยทางการเงิน สร้างได้จริงหรือ , ธนาคารแห่งประเทศไทย

บทบรรณาธิการ กรุงเทพธุรกิจ (2560) : ปัญหาหนี้ครัวเรือน ต้องแก้ทั้งระบบ

คณะศึกษาหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง รุ่นที่ 29 สถาบันวิทยาการตลาดทุน (2562) : สถาบันวิทยาการตลาดทุน , ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ฉวีวรรณ กาบขาว และธีรศักดิ์ ทรัพย์วโรบล (2561) : ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวตามวัฏจักรชีวิตของครัวเรือน , (เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

ธนาคารออมสิน (2559) : เรื่อง ภาวะหนี้สินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยของประเทศไทย

กานต์มณี การินทร์ (2565) : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้ครัวเรือนในสถานการณ์ช่วง โควิด-19 ของเกษตรกรในเขตตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์

ชนาภิวัฒน์ ขันทะและสุภาค์พรรณ ตั้งตรงไพโรจน์ (2564) : หนี้ครัวเรือนไทยกับแนวทางแก้ไขให้ยั่งยืน , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิรินภา โภคาพานิชย์ และ สัญญา เคณาภูมิ (2560) : ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์มจร, 5(ฉบับพิเศษ), 192-201.

สุริยะ หาญพิชัย (2563) : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี , มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

จิราวรรณ ทองประจวบโชค และคณะ (2565) : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดภาระหนี้สินของประชาชนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์